

העם תרועת הרוצחים

כי בן אני לזה הכוח שוחר הרע, יוצר הטוב... (גיתה, פאוסט)

הרוצחים שלחצו על הדק רוביהם במעלה העקרב, הפעילו שלא מדעת נשק שני, הדליקו את הפתיל הארוך של פצצת "זמן" שנועדה להרעיד את המוח הלאומי לפוצץ את שריון האדישות ושביעת "הרצון" העצמית בו התעסף מאז חום מלחמת העצמאות. השבוע השמיטה הפצצה את הדי ההתפוצצות הראשונים בעומק הנשמה.

תגובה זו לא היתה על פני השטח, לא לבשה צורה של קריאה המונית למלחמה או להרפתקה. הביטוי היה הרבה יותר רציני. העתונות המשעשעת "גרידא יורה בת" פוצה, לעומת עלי גדולה בתפוצת העתון" גות הרצינית, המונים באו להקשיב לנואמיהם של מנהיגי הימין והשמאל (ראה להלן), שמעו את הדברים בהבעת פנים רצינית ומ" הוררת. ברבבות בתיים, במאות אלפי שיחות, שאלו אורחים נבוכים אך ערים את השאלה: מה לעשות?

במבוי הסתום. היה ברור לכל כי לא יתכן להמשיך לאורך ימים לישון במבוי הסתום של חוסר-מדיניות, חוסר-פתרון. זו הפעם הראשונה מזה שנים עוררו גם אנשים פשוטים שאלות יסודיות: כיצד אפשר לה? שיג או לכבוש שלום עם ארצות ערב? האם הגבול הנוכחי מאפשר חיים לאומיים? האם ישנה אלטרנטיבה לכיבוש צבאי?

לממשלת ישראל לא היתה תשובה לשאלות אלה. אף שר אחד משרי הממשלה לא קם לפני העם והשיב דברים ברורים, עקביים עד הסוף, שינטעו אמון בלב האדם הישראלי. גם דברי רדיו רמאללה על פעולת התגמול הגדולה בכפר נחלין לא נראתה ל" המונים כפתרון, אף שכלי ספק נתן לרבים הרגשה של סיפוק. לכן היה זה טבעי שמבט ההמונים פנה אל אותם המנהיגים שהציעו פתרונות קיצוניים. האזרח הפשוט לא קיבל פתרונות אלה — עדיין, אולם זו הפעם ה" ראשונה היה מוכן לשמוע, לשקול, לחשוב. זה היה החידוש הגדול של השבוע — תרומתם הישירה של רוצחי מעלה העקרב למדינת ישראל.

מדיניות האבשל אכל

בשבוע שעבר, עת נסתם הגולל על קרבנות מעלה העקרב, היה ראש-ממשלת ישראל, משה שרת, נתון ללחץ ציבורי גדול, אורחי ישראל זועזעו ונסערו, דרשו מראש-ממשלתם לנקוט בצעדים של ממש לנוכח התוקפנות הירדנית.

הפעם גמר שרת אומר להשתק, אתה ל" תמיד, את הסענות שהוא זיהר והססני מדי, בניגוד לקודמו, החליט לנקוט בצעד הספור לארי, הקל והזול ביותר: הוצאת נציגי יש"ר ממועדת שביתת הנשק הישראלית-ירדנית. כלפי פנים, השיג צעד זה תוצאות חיוביות. האזרח הישראלי התבונן בכותרות העיתונים, שהכריזו על יציאת ישראל ממועדת שביתת הנשק, אמר בסופוק"ס: "בכל זאת, עשינו משהו".

לא כן סברו כמה פקידים מפוכחים במשרד החוץ. הם התנגדו לצעד זה, טענו שאין בו ממש, היות וישראל לא הסיקה את כל המסקנות הדרושות, לא עזבה גם את וועדות שביתת הנשק האחרות ויתר על כן, הם טענו שיציאת ישראל ממועדת שביתת הנשק הנה מעשה בלתי חוקי מבחינה בינלאומית, כהנה הפרה של הסכם-רוזוס, עלולה להביא לת" גובה נמצת מצד המעצמות הגדולות.

ההסבר לא נתקבל. נבואתם של פקיד משרד החוץ נחקימה, כאשר הודיע משרד המלחמה הבריטי על גידוד בריטי חדש החונה בעכאן, ירדן, רמז שלפי חוזה הידידות הב"ריטי-ירדני, חייבת בריטניה להדוף כל התקפה על ירדן.

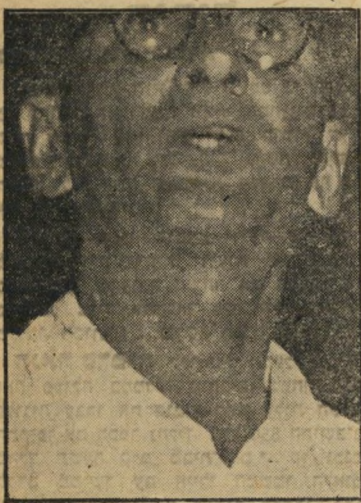
גם ארצות הברית לא יכלה לסבול ניתוק מוחלט של כל מגע בין ישראל לירדן. ההס"רים שניתנו על ידי אבא אבן ורואבן שילוח, נציגי-ישראל בחשיגנטון, לא שיכנעו את דאלס ואת ביירו, שאמרו כי לא יתכן שכל צד יעזוב ועדה של שביתת-נשק כל פעם שהצבעה אחת תהיה לרעתה.

ברור שממשלת ישראל לא תוכל לעמוד בפני לחץ המעצמות. כבר בראשית שבוע זה נערכה פגישה בין שגרירי-ישראל בברי-

טניה, אליהו אילת, לבין של החוץ הבריטי, אנתוני אידן, בה נידונה בעיית חידוש המגע בין ישראל וירדן; ואין ספק שבעתיד הקרוב ביותר ישובו הנציגים הישראליים לשבת בוועדת שביתת הנשק, יסיימו את צעדו ההפגנתי של שרת, כשם שסויימי צעדים קודמים, אלא שהפעם יהיה המצב שונה: בעוד שבועבר היה שרת מתרעם על צעדים-מדיניים נמהרים של ב"י, ג"י, מנסה לתקן את המעוות, יצטרך עכשו לאכול את התבשיל שהקידת הוא עצמו. מעשה"סרק הפגנתי הוא תבלין טוב ומגרה למרק עתונאי. אבל הוא לא יכול למלא את הקיבה הריקה למדיניות של ממש.

אספות שלושה שדיברו

על שערי מוגרבי, תל-אביב, התנוסס שמה של אידה, נסיכת-האופירה החבשית השבויה, אולם משך 24 שעות לא נשמע באולם וכמולו הקולות המעודנים של ה"אופירה הקלאסית. במקום הטינור הגיבורי של הבמה, נשמעו הקולות האפורים, הלוח"טים, המתפרצים והצורדים של המציאות. בערב שבת היה זה קולו הצלול, הצברי-

פלמ-חאי בני מהרשק טיפה לנפש בוועדת

הפרוואי של יגאל אלון, שהפך כמעט בעל"כורחו למרכז התענינות של הממונים. הוא דיבר בוהירות, לא התיר את כבלי המש"מעת המפלגתית, נמנע מלהזכיר את הפתרון שהוא כאמון בו בכל לבו: כיבוש-הירדן. הקהל, שבא צמא לפתרונות עקביים, נשאר בצמאוננו. דבריו של אליל הפלמי"ח על הצורך ביישוב הספר, היו כטיפה על תבערת הנפש. הקהל יצא צמא.

יותר מדי חתונות. למחרת היום הת"כנסו חבריו ותלמידיו של אלון באותו אולם. בני מהרשק, קצין"התרבות הסלמי"ח שהפך נושא לסיפורים בלתי-ספורים בימי הקרבות, חזר בקולו המחוספס על דברי מנהיגו, קרא את הנודע לחלוציות. אולם באסיפה זו, שנער"כה מטעם הקיבוץ-המאוחד (כדי להדגיש את א"יתלותה בכ"ס ובסיעת"הרוב שלה), ה"סיף רמז: דרישה, לבצע את קינ"המדצחים בירדן". היה זה נוסח כמעט זהה עם זה של תנועת החרות — אם כי גם מהרשק לא הסיק את המסקנה הסופית מדברי עצמו.

אולם השבוע לא התאים לאנשים שביקשו לפסות על כל הסעיפים, לרקוד על כל הח"תונות האידאולוגיות. הנוער הקשיב ברצי"נות. אולם הוא לא נלהב.

25 אלפים. אחרי הצהרים זרם זרם-איתן אנושי לאותו המקום. הרוב באו מדרום, מפרבריי-העיר שהיו תמיד מיכצר של אצ"ל ותנועת החרות. אולם לידם בלטו חוגי"בית"ר מאירופה המזרחית, דוברי אידיש, או"רחים סתם שביקשו לשמוע דברים של ממש. האיש הממושקף, בעל השערות הלוליות, שפסע בעצבנות אנה ואנה אשר מאחורי המרפסת המוגלת, דקות מעטות לפני צאתו לעיני 25 אלף המעריצים והסקרנים, לא התכוונן כלל לחסוך בדברים קיצוניים. מנהג בגין, אדם שמימיו לא נטה לעדינות ציבורית (בניגוד להליכותיו הרכות במגע אישי) נאם

• הערכות העתונים: 50 אף בחרות כמה רבבות בהארץ, אלפיים בדבר.

המתן למשכר חסור כמתנה הפרואמריקאי באירופה המערבית. אחרי שהנשיא איזנהאואר החליט לכצץ את כוח הצבא והצי האמריקאי ולסמך אד ורק על הכוח להשמיר את הכוח הסוכייטי כפצצות אטום, יש לרבים בנרמניה, צרפת ובריטניה ההרנשה שמולדתם הפכה שטח הפקר, צפוי תחילה לכיבוש סוכייטי ואחר-כך להפצצה אסומית אמריקאית. בתשובה להאשמות שריהמלחמה היהודי לשעבר, הורבלישה, הודה וינסטון צ'רצ'יל כי אמריקה לא שאלה לעצת הבריטים ולהסכמתם לפני שביצעה מהפכה אימפריאליסטית זו. סימן אחר: האיש החשוב ביותר בצרפת, הננרל ז'ואנז, יצא בנלוו נגד צרפת צרפת לברית-החננה האירופית.

• **צפה לחידוש הטירור האיש** בזירה הפוליטית במצרים. המועמר הראשון לרצח: מוחמד נגיב. העניינים הכתובו כמיהה כזו שקציני-צבא רבים, מתומכי נמאל עבר אל-נאסר, אינם רואים שום מוצא אחר מן הסכך. גם אנשי האחים המוסלמים והמפלגה הסוציאליסטית של אחמד חוסיין מוכנים להפעיל את שיטת-הרצח, שיטה שהשתמשו בה כבר לא פעם.

• **צפה לפיכסוך קואליציוני נוסף,** כאשר יפרוש בעתיד המנהל הכללי של משרד החוץ, ואלטר איתן, מתפקידו, ובמקומו תרצה מפא"י למנות את אליהו אילת, כיום שגריר ישראל בכריסניה, או את אריה לבבי, כיום אחד מסגניו של איתן. כשיועלה עניין זה בממשלה, ירשו ה. כ. למנות תחישר משלהם במשרד-החוץ. איתן עצמו יעמוד בראש בית"הספר למינהל ציבורי, על שם אליעזר קפלן, העתיד לקום ליד האוניברסיטה העברית.

• **אהוד אבריא** לא ישכ זמן רב בקיבוץ, נאות-מרדכי. הוא עתיד להיות ראש מטה-הבחירות של מפא"י, לשמרו המפלגה ינש בקרוב להקימו, מתוך הנחה שהבחירות לכנסת השלישית יערכו תוך שמונה חודשים.

• **בחישוב תקציבי הניהפסה,** הבא בחשבון סכום גדול יותר לקניית ביצים. מחירן עתיד לעלות לאחר שהמפקח על המזונות סמך על המשך האספקה המוגברת. נמנע מאנידת ביצים כבשנים הקודמות. הנהח זאת נוצלה על ידי בעלי משרדי-העופות, שהחלו באנידה בעצמם.

• **מניותיו של שריהמשרה,** ככור שיטיות, עולות. ראשיה-המשרה, יחזקאל סחר ועמוס כרדיונו, נהנו בעבר לפנות כענייניהם ישר לכינוי ומרותו של שיטית עליהם היתה להלכה בלבד. עתה הם מעדיפים את מרותו של שיטיות על מרותו של משה שרת. אולם אין להניח ששיטיות יכהן בתפקיד זה לאור-דיומים לסי תוכנית שעובדה במסורות מפא"י, ושהוא עצמו הסכים לה. יבטל בממשלה, שתורכב לאחר הבחירות משרדי-המשרה העצמאי, והשר יתמנה לציר באחת המרירות הדרום-אמריקאיות הדיברות ספריות, מתנגדים לתוכנית: שרת ואנשי משרד-החוץ.

• **הכו הפרוערבי בממשלת** ארצות-הברית, יתן את אותותיו גם במינוי השגריר החדש לישראל. שיהיה אחד מאלה, ששרתו במשרד-החוץ האמריקאי, במחלקת המזרח התיכון. המסורסמת באורינומאציה הפרוערביית שלה, כונותיו של אייזנהאואר למנות לתפקיד זה את אחד המנהיגים היהודים של המפלגה הדמוקרטית, נתמלן כהתנגדותם החריפה של שר החוץ האמריקאי, נ"והן פוסטר דאלס ועוררו לענייני המזרח התיכון, הנרי ביירו. צעדו הראשון של השגריר החדש יהיה התדרת מימניו לסנל-השגרירות.

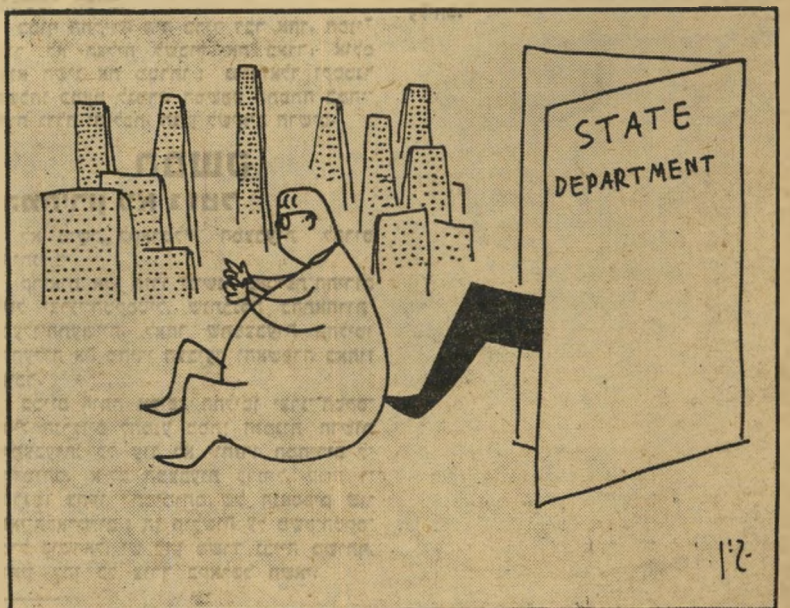
• **עסקיהם של עתוני הלעו** יהיו טובים פחות, כאשר תדרוש סהם אגודת-העתונאים להעסיק תקן עובדים מקצועי מינימאלי, תאיים עליהם כצעדים שונים, אם לא ימלאו את הדירישה. עד כה העתיקו רוב העתונים האלה את רוב החומר מהעתונות העברית, בלי תשלום ובלי להורקק לכתבים ועורכים.

• **התכונן לכך שהגרעון החודשי של "הדור",** יומון מפא"י יעלה מ-10,000 ל"י ל-13,000 ל"י, לאחר שיתחיל כהוצאת תוספת מיוחדת לחיפה בשם "כרמל", תחליף לעתון יומי חיסאי, שאבא חושי מעוניין בו מזה זמן רב.

• **מאכפם של הסוחרים הזעירים** על השלטון במפלגת ה.צ. כ. יעבור לשטח חדש. אפרים נזמן, האיש החוק של התאחדות-הסוחרים, לא חיתר על תוכניתו להוציא עתון בוקר יומי, נפרד מ"הבקר", גם לאחר שנכשל נסיונו להקים עתון זה בשותפות עם "מעריב". סלע המחלוקת: עוראל קרליבך לא הסכים שמישהו אחר יערוך את העתון, דבר שנומך עמד עליו בכל-תוקף.

• **משיכת הקהל** שאמצעיו מודללים לאולכי-התיאטרון, הופכת אמנות בפני עצמה. לאחר שכל התיאטרונים מפצים כרזות רועשות ברחובות ומודעות בנוסח קרינעני בעתונים, החליט הקאמרי על מבצע מרחיק-לכת יותר: לקיים את הצגת הככורה של המחזה, "השבוע החדש" מאת נתן שחם, בשדה בוקר. החשבון החדש: פירסום רבתי של המאורע בעתונות יהיה יעיל וזול.

אות קיין

סוף-סוף יצאנו מועדת שביתת-הנשק